ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

הכנסת התשיעית
מושב ראשון

פרוטוקול מס' 35

מישיבת ועדת החוץ והבטחון
יום ו', ח' בכסלו תשל"ח - 18.11.77, שעה 13.00

נכחו:

חברי הוועדה:
י. נבון - מ"מ היו"ר
י. בן-מאיר
ח. ברלב
ש.י. גרוס
מ. דרוקמן
ז. ורהפטיג
ש. טולידאנו
א. כץ
א. לין
י. רבין
מ. נסים
ע. נוף
ח. קורפו
א. רובינשטיין
י. רום
י. שריד
מ. תלמי

יו"ר הכנסת י. שמיר

מוזמנים:
ראש-הממשלה מ. בגין
מ. צפורי - סגן שר הבטחון
א. בן-אלישר - מנכ"ל משרד ראש-הממשלה

מזכיר הוועדה: א. רדאי

רשמה: צ. ספרן

סדר היום: דיווח ראש הממשלה מ. בגין לקראת ביקור נשיא מצרים א.אלסאדאת.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 2 מתוך 9 דפים	
עותק 5 מתוך 6 עותקים	

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

<u>דיווח ראש הממשלה מ. בגין לקראת ביקור נשיא מצרים א. אלסאדאת</u>

<u>היו"ר י. גבון:</u> אני פותח את הישיבה.

זו ישיבה שזומנה בפרק זמן קצר בגלל הנסיבות המיוחדות שלה. אני מודה לראש הממשלה שמצא אפשרות להקדיש לנו את הזמן שביכולתו להקדיש לארוע בלתי רגיל זה.

על סדר היום, אדוני ראש הממשלה, כל מה שתמצא לנכון לומר לנו.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> אדוני היושב-ראש; מורי ורבותי;, אפתח בהסברת תוכנית ביקורו של הנשיא סאדאת בארץ.
הוא יגיע מחר במטוגה בערב ובהחלט הבאנו בחשבון את השבת. נשאלתי על ידי מובארק, סגן הנשיא, אם אפשר לבוא במוצאי שבת ומתי יכול הנשיא סאדאת להגיע ידי שלא יהיה חילול שבת, ועניתי: בין שבע וחצי לשמונה. מסיבה זו הוא בא בשמונה.

לאחר קבלת הפנים יסע הנשיא עם סאדאת; אני אסע עם סגן וראש הממשלה ושר החוץ שלנו - שר החוץ המצרי בא יחד עם הנשיא המצרי ואתו עוד שני שרים - וXxXXXXXxX יסע עם שר החוץ המצרי וכן הלאה.

בשדה התעופה לוד יהיה טכס צבאי מלא.
המטוסים שלנו לא ימריאו בגלל שעות הלילה.

משנגיע למלון "המלך דוד" אזמין אותו לפגישה קצרה של 10–15 דקות כדי להחליט על השיחות שתתקיימנה למחרת היום, יום שני, לאחר שהוא ביקש לתת לו זמן למנוחה במוצאי שבת וכמובן נתחשב במשאלתו. בבוקר יילך ל"אל-אקצה" להתפלל בין השעות שש לשבע, אחרי כן הוא רוצה ללכת לכנסיית הקבר הקדוש של הנוצרים ולאחר מכן - יש הסכמה בינינו - הוא יילך אתי ל"יד ושם".

מעשה שהיה כך היה: העליתי רעיון זה, אבל חשבתי שאצטרך להביע אותו לפניו והוא יחליט. אולם אמש מלפנהי לנשיא קרטר - שיחה בינינו היתה לבבית מאד - ובין השאר אמרתי למר קרטר שאנחנו רוצים להביא את הנשיא סאדאת גם ל"יד ושם" ויידע מה קרה לעמנו. קרטר שאל אותי אם הוא יכול להעביר משאלתי זו במברק בהול לסאדאת ואמרתי הן, כמובן מתוך הבעת תודה. ד"ר בן-אלישר קיבל תשובה חיובית מראש לשכתו של סאדאת והביע משאלה שאני אלווה אותו. אני אלווה אותו ברצון.

בארבע אחר-הצהריים תהיה ישיבת הכנסת. המלצתי בפני הממשלה, והמלצתי נתקבלה, שאחרי הנאוםX של סאדאת יהיו שני נאומים: אחד שלי ואחד של דובר מטעם הגדולה בסיעות האופוזיציה ואני מבין שיהיה זה שמעון פרס. זו כנראה גם החלטת ועדת הכנסת.

<u>י. בן-מאיר:</u> כן.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> אחרי כן יהיו שיחות פרטיות. אני מניח שלמחרת צXXXX נבקר את הנשיא. בבוקר יום שני יבוא לכנסת שנית וייפגש עם הסיעות בנפרד לשיחות פרטיות.

<u>היו"ר י. גבון:</u> כל סיעה?

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> הקואליציה, המערך והסיעות הקטנות. יחידים לא. שולמית אלוני תצטרף לצורך זה למערך או לשל"י והאוזנר יצטרף גם כן אם ירצה. היחידים יצטרפו לאחת הסיעות לפי רצונם.

לשכת הפרוטוקולים
דף 9 מתוך 12 דפים
עותק 5 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

ראש-הממשלה מ. בגין:

הסיעות יפגשו עם הנשיא סאדאת לשיחות ישירות באולם למטה. בהתחלה הם חשבו שהוא יפגש עם הסיעות במלון "המלך דוד" - ואין בזה פגם גדול - אבל בכל זאת עמדתי על הפגישה בכנסת כדי שיקיימו את הפגישות הממלכתיות בדיון בבית-הנבחרים. ד"ר בן-אלישר אומר לי שזה יסתדר בחיוב.

כבר אמרתי שהוא יראה את נשיא המדינה. את הארץ יעזוב ביום שני אחר-הצהריים כך שכל בוקר יום שני יוקדש לפגישות עם הסיעות ועם דוברי הממשלה. הוא בא עם שלושה שרים שאחד מהם הוא ממלא מקום שר החוץ והוא קופטי.

<u>היו"ר י. נבון:</u> כמה זמן יהיה לישיבות הממשלה אתם?

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> זמן מצומצם באופן יחסי בגלל זה שיהיה עסוק, אבל מספר שעות נשוחח אתו. אני מניח שנרכיב צוות - שר החוץ, סגן-ראש הממשלה ואני, אבל אם יהיה צורך לצמצם או להרחיב נעשה כן. הוא רוצה שיחה בארבע עיניים, אבל היא עדיין לא הוכנה. היה רצוי היפגש אחד בארבע עיניים או עם שני חברים שלנו וגם ניתנה לנו עצה כזאת מפיו של אדם שהתנסה בפגישות עם סאדאת, שגם מייעץ לנו להקפיד על הרגישויות שלו, ככל שהפגישות יותר מצומצמות קל יותר לקרב את ליבו מתוך יחס כבוד.

שלחתי מברק גם לקרטר בעקבות השיחה הטלפונית, שהיתה לבבית מאד, והודיתי לו על חלקו. גם השיחה הטלפונית וגם המברק הם השקעה חשובה לגבי העתיד. ב"בית הלבן" היתה איזו הרגשה לא לגמרי נעימה. לא שהם התנגדו - הם לא התנגדו - אבל היתה מידה של אי נוחיות. המברק הזה ביטל את אי הנוחיות. השתמשתי במלים די חזקות כדי להודות לנשיא ומה שכתבתי נכון. אני חושב שזו התפתחות שבאה בעקבות כל היוזמות וייתכן שבלי תרומתו של קרטר הפגישה הזאת לא היתה מתבצעת. זו השקעה טובה לעתיד.

גם צ'אושסקו מלא תפקיד חשוב מאד בקיום המפגש הזה. ביקרתי ברומניה וקיימנו שיחות שנמשכו יחד בין שש לשבע שעות. כשהלכנו שם הלוך וחזור דיברנו על הפגישה עם סאדאת. צ'אושסקו נטל את היוזמה ואמר שסאדאת רוצה בפגישה בין נציגי ישראל ומצרים. בשלב זה לא פגישה שלו אתי, אלא בינתיים פגישה בין נציגים שלנו. אני כמובן הסכמתי, אבל אמרתי: למעשה הייתי מוכן לראות אותו. מדוע לא ניפגש אנחנו? והוא אמר לי: גם זה יבוא, ..ל בשלב יותר מאוחר. אחרי כן ביקר סאדאת בבוקרשט וצ'אושסקו מסר לו דין וחשבון מפורט מאד על הפגישות שלו אתי. צ'אושסקו שלח אלי שליח כדי למסור לנו דין וחשבון על מה שהוא אמר לסאדאת והשליח סיפר לי שסאדאת התרשם מאד מן הדין וחשבון שמסר לו צ'אושסקו, שאנחנו באמת רוצים בשלום, שאנחנו רוצים במשא ומתן ישיר אתו ואין לנו תנאים מוקדמים. צ'אושסקו ממש תרם תרומה ושלחתי לו מברק תודה וכתבתי שעל פי החלטתו הוא יכול לפרסם אותו.

אגב, הם תיקנו את היחסים בינינו. פעם הם קיבלו נפט מאתנו ואחר כך הפסיקו. צ'אושסקו לא היסס לומר לי שהפסיקו בגלל סיבות פוליטיות, אם כי ראש הממשלה אמר שזה ענין כלכלי. יותר מאוחר התנצל ראש הממשלה. הם היו לוקחים מאתנו נפט מאשקלון ב-25 מליון דולר והפסיקו. אתמול נמסר לי שהאיש הממונה על כך קיבל הודעה מרומניה שהם מבקשים מאתנו נפט בעד 50 מליון דולר. יגאל הורביץ יהיה בעוד שבועיים בבוקרשט וההחלטה המשותפת היא להגדיל את היצוא ההדדי. הם רוצים לקיים אתנו יחסים של שיתוף פעולה. מקובסקי נפגש עם דיין באו"ם, על פי הצעתם בביקור ברומניה, והוא גם כן די ידידותי.

דיין ואני, דוברי הממשלה, לא מנסים להכניס את האומה לאופוריה. לא צריך להגזים. יש מזהירים אותנו מפני סיכונים. אני לא יכול לשלול את זה, אבל כאשר ניפגש פעם נוספת אחרי תום הביקור ואם יהיה צורך להעריך מחדש את המצב אעשה זאת בלי שום היסוס. לפי שעה אינני רואה את הסכנות הגדולות.

ראש־הממשלה מ. בגין: בא הנשיא סאדאת, הוא ינאם בכנסת וידבר: מדינה מחוסלת לקווי השש ביוני 1967, מדינה פלשתינאית עם פרוזדור. ואני הודעתי שאנחנו לא מקבלים תביעות אלה על דעת 113 חברי כנסת. אבל הוא זכאי לומר את זה. גם לנו יש עמדות משלנו ואנחנו זכאים לומר אותן. מה המסקנה? – הרי זה לא דבר מפתיע אם נאמר באופן פרטי ובפומבי שהכנסת מעיקרה מאוחדת שאי אפשר לחייב נסיגה כזאת ואי אפשר להקים מדינה פלשתינאית. יחד עם זאת נשמיע דברים חיוביים: אנחנו רוצים בשלום, אין בינינו חילוקי דעות; בואו נשב, נקיים משא ומתן בקהיר או בירושלים. אני מניח שיזמינו אותי לקהיר ואני בהחלט אסע לשם. אם גורבאל, השגריר המצרי בארצות־הברית, אמר שהוא בטוח שאני אוזמן הוא יודע מה שאמר. אחר כך תהיה ג'נבה. אנחנו מוכנים ללכת לג'נבה, שלא יהיה ספק. פירוש הדבר, ניתן מומנטום ממשי למשא ומתן.

* *

* *

* *

* *

* .

עם אסאד יותר קשה. הזמנתי אותו לבמת הכנסת. אם יבוא איננו יודע. אני מוכן להיפגש אתו גם במקום נייטראלי, לא צריך להתייאש.

אני מעריך שנמשיך במשא ומתן וזה דבר חיובי: עצם העובדה שמליט של ארץ שנמצאת במצב מלחמה עם מדינה אחרת בא לאותה מדינה. אני לא בטוח אם כבר קרה כדבר הזה. אני לא זוכר. זה דבר נדיר מאד וצריך לדפדף עוד פעם בדפים ישנים כדי לבדוק אם אי פעם קרה כדבר הזה.

הוא יתקבל בכבוד. הוא רגיש מאד לכבוד. הוא התרשם באופן חיובי מאד מהנימה של מכתבי. הוא אמר לשגריר האמריקני בקהיר: זה היה מכתב כתוב בלבביות. כך אמר והוא רגיש לענינים אלה. צריך להתחשב ברגישויות.

אני מניח שהענין יהיה לטובה, אבל אם חלילה ייצא להיפך – אנחנו חיים ונדע לכלכל את צעדינו.

קיבלתי ידיעה שאש"ף קורא לראשי הערים וכדומה להחרים את כל החגיגות, אבל בבוקר קיבלנו עוד ידיעה שאל־חטיב ומשפחת אל־מצרי משכם מבקשים לראות את סאדאת ולבוא ללוד. הזמנו אותם. גם הפטריארך הקופטי ביקש לראות את סאדאת – הרי יש קופטים במצרים – ונענינו לבקשתו.

היו"ר י. גבון: שאלות והערות חברי הוועדה.

ז. ורהפטיג: אין צורך להרבות בדברים עד כמה המאורע הוא יוצא מן הכלל ונדמה לי שגם נתקבל בחיוב רב.

האם תוכל לומר לנו, אדוני ראש הממשלה, מה בתוכניתה של הממשלה להשיב לשאלתו של סאדאת?xxxxxxxxxxxxx הרי הוא לא יוכל לחזור עם יקבל את התשובה: לא. והלא הוא תאר את תוכניתו.

האם תהיינה שיחות על אפשרות של איזה שהוא חוזה, לפי שעה רק עם מצרים?

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

18.11.77

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> מתחיל מן השאלה השניה: אנחנו מוכנים לחתום על חוזה שלום עם מצרים. אני חושב שמסיבה מדינית מוטב שהיוזמה תצא מצידו. אנחנו יכולים לרמוז, אבל במישרין מוטב שהוא יאמר את זה. אנחנו בחשדים שעצם הביקור וכל הפניות למצרים אין להם אלא כוונה אחת - לבודד את מצרים ולהכניס טריז בין מדינות ערב. מה אני יכול לומר: אין לנו כל כוונה כזאת. אגב, ההודעה הסובייטית שנמסרה לפני כשנתיים על הכנסת טריז בין סוריה למצרים היתה הודעה מוטעית.

<u>היו"ר י. גבון:</u> יראל מרקוס עשה זאת.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> לפי ידיעה מאמריקה לפני ארבעה שבועות, ידיעה מאדם מוסמך מאד, ההודעה היא מתנקשת בנו עד עצם היום הזה. אומרים בגלוי שאנחנו רוצים להכניס טריז ואותו אדם צריך להוכיח את ההיפך. אנחנו לא צריכים להיות הראשונים היוזמים, אבל נרמוז לו. אם הוא יציע לנו לדון על תוכנית להסדר נפרד עם מצרים תהיה מצידנו היענות מלאה. אנחנו אאאל מוכנים לעשות הסדרים בסיני שיכולים להתקבל על דעתו. יש לנו בעיה של חופש השיט; יש בעיה שדרום הארץ זה צפון סיני ואסור כמובן שיהיה בסיני חייל מצרי אחד. שם באמת יכול להיות פירוז משום שבמדבר אפשר לפקח על פירוז. בשכם אי אפשר לפקח על פירוז. פירוז בשכם או בירושלים זו הלצה וזו היתה הלצה בירושלים משני הצדדים במשך תשע-עשרה שנה. בשטח מאוכלס אי אפשר לפקח על פירוז, בכל גאראז׳ אפשר להחזיק טנק. כך קרה גם בגרמניה אחרי מלחמת העולם הראשונה. היו דברים והם ידועים. במדבר אפשר ואנחנו נציע לו את זה.

צריך לדבר אתו גם על אינטרסים משותפים ויש לנו אינטרסים משותפים עם העם המצרי. בכוונה אמרתי: אנחנו יכולים לעזור איש לרעהו, כדי שלא ייפגע כבוד העם. לא אמרתי: אנחנו יכולים לעזור לכם. מצראת נמצא במצב מיוחד ואני יכול לומר לו: בוא, נעזור איש לרעהו בפיתוח החקלאות, בהקמת מפעלים. אולי בסיני אפשר להקים מפעלים משותפים לקירוב הלבבות.

אם הוא יגיד: אתם צריכים לסגת אל הקו הירוק - "נון-פוסיבל", אנחנו לא יכולים לעשות זאת. אבל נאמר: בואו נבהל משא ומתן. לא נשמיע דברים שליליים אלא חיוביים מעיקרם. הוא הגיש שתי תביעות: נסיגה טוטאלית והקמת מדינה פלשתינאית, והוא רשאי להציג תביעות אלה.

<u>ז. ורהפטיג:</u> הוא העמיד שלוש תביעות.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> אבל גם בענין זה יש חובה לא להשאיר ספק ויש לנו נימוקים. יחד עם זאת, לומר את כל החיוב: אנחנו רוצים בשלום. אני עומד לפתוח את נאומי בגורלו של העם היהודי, כפי שהוא יראה אותו ב"יד ושם", ואומר לו: עכשיו תבין למה בכל לבנו אנחנו רוצים בשלום.

אשר לשאלה הראשונה: הוא לא מסכים לשום פשרה. הוא אומר לנו: עליכם לסגת נסיגה טוטאלית. פירוש הדבר שהוא לא מוכן להתפשר אפילו על מילימטר אחד ביחס לקו הירוק. זה ויכוח ישן.

<u>ז. ורהפטיג:</u> העיקר הוא שזה יהיה בהתחלה למשא ומתן, לא כתשובה.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> כפי שיש לו עמדה גם לנו יש עמדה.

ועדת החוץ והבטחון **-סודי-**

18.11.77

ראש-הממשלה מ. בגין:
אני רוצה לספר שהיתה השפעה טובה אמש כשדיברתי עם קרטר באחת-עשרה וחצי. הוא קיבל בשמחה את בקשתי, מסר לסאדאת את המסר והשמיע דברי שבח. גם בז'זינסקי דיבר עם כל הסופרלאטיבים שבעולם.

<u>י. בן-מאיר:</u> 1) אני רוצה להצביע לפני ראש-הממשלה על החשיבות של שיחה בארבע עיניים. אני חושב שזה יתקבל על דעת כולם בהבנה. מכיוון שלפי המנטאליות הערבית שיחה כזאת מתפתחת באינטימיות ויש הרבה דיבורים אני מבקש שיינתן זמן די מספיק לשיחה בארבע עיניים בכל מקרה שתהיה אפשרות לשיחה כזאת. הקשר האישי שייווצר בינך לבין סאדאת הוא חשוב מאד.

2) אני חושב שהמשך הטבעי לביקור הוא ביקורו של ראש הממשלה שם.

<u>ח. קורפו:</u> עדיף בעיני שתהיה שיחה בארבע עיניים פעמיים מאשר שיחה אחת בשש עיניים.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> אפשר לעשות פשרה - בחמש עיניים.

<u>ח. קורפו:</u> דבר שני: הנשיא סאדאת חייב לחזור עם משהו שהוא הישג, אפילו מבחינת מעמדו במצרים ובעולם הערבי. צריך שביציאתו יהיה משהו מן ההישגיות, מן ההסכמיות על ידי קביעת לוח זמנים כדי שלא ייווצר חלל ריק.

<u>ע. צור:</u> שאלה טכנית: האם בפגישה הבוקר היה משהו שהוסיף על המידע הקודם או היו ביטויים פוליטיים בנוסף לדיון על הצד הטכני?

<u>א. בן-אלישר:</u> לא היו שום ביטויים פוליטיים. לא נקראנו לשם כך אלא לשם הכנת הביקור. אני יכול לציין שההכנות והשיחות במסגרת הכנת הביקור היו ידידותיות והאווירה היתה יותר מאשר טובה כאילו הכרנו זה שנים.

<u>מ. חלמי:</u> אני לא מתכוון לעסוק בהזדמנות זו בחילוקי הדעות. ראש הממשלה אמר, ובצדק, שיש ממשלה ויש לה עמדות. בכל זאת נראה לי שאיננו יכולים להתעלם מן העובדה שעם כל החיוב שיש בביקור הזה יש בו גם סיכון. לפי הבנתי הוא מטיל אחריות כבדה גם על האורח וגם על המארחים. הוא עשה צעד נועז והעניינים המתפתחים בעולם הערבי מעמידים אותו במצב שהוא צריך לחזור מישראל עם איזו שהיא אחיזה בכוונות ישראלית לקראת איזו שהיא פשרה. אני מבין שניתן לומר דברים באופן חיובי, אבל מוכרח להיות גם איזה שהוא מאמץ שלא לסגור את הדרכים בפני כוונות לחפש מוצא.

<u>א. רובינשטיין:</u> אני מצטרף לשאלות שהובעו כאן, שהנשיא סאדאת יחזור למצרים עם הסכם שיאפשר המשך הדו-שיח אוהתמודדותו של סאדאת בעולם הערבי.

<u>ח. ברלב:</u> שאלה ושתי הערות.

השאלה מתייחסת לפגישות הסודיות והדיפלומטיות של שר החוץ בעת נסיעתו לארצות-הברית. בוועדה אמר ראש הממשלה: יבוא יום ונוכל להגיד לכם במה דברים אמורים. השאלה אם הגיע היום וגם

לשכת הפרוטוקולים
דף 6 מתוך 9 דפים
עותק 5 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-

18.11.77

ח. ברלב:

ואם לעשרים וארבע השעות הנעלמות האלה יש קשר לביקורו של סאדאת.

להערות: ראשית, אני סבור שאם נשיא מצרים הביע רצונו להיפגש בארבע עיניים עם ראש הממשלה חייבים לממש זאת.

שנית, יש לי הרגשה שממשלת ישראל לא קבעה לעצמה את המטרה אותה היא רוצה להשיג כתוצאה מהמהלך הזה. אני מביע הרגשה זו על בסיס כל מה שמתפרסם, כל מה שאנחנו שומעים וגם שמענו בדיון הזה. אני ער לעובדה שהדיון הזה לחוץ בזמן וברור שלא היה מקום לפתח כאן דיון, אבל לפי דעתי לא מספיק לברך על הצעד אלא יש לראות בו קצה החוט שלאורכו יש להמשיך להתקדם. די ברור מה יגיד סאדאת בכנסת. הוא יגיד את זה לעם ישראל ולעולם והדברים יעשו רושם עצום. הוא יגיד: אתם יכולים לקבל שלום מחר בבוקר אם תסוגו ואם תסכימו למדינה פלשתינאית. אני מניח שראש הממשלה וגם סיעות האופוזיציות יסבירו מדוע איננו יכולים לקבל זאת בצורה הזאת. עד כמה שאני יכול לשפוט את דעת הקהל העולמית יכולה גישה כזאת של סאדאת, במהלך דראמטי ואמיץ כזה, ליפול על קרקע פוריה. אני חושב שיש הכרח שתהיה "גראנד-פלאן". יש הכרח שנדע מה המכסימום שאנחנו יכולים להפיק מן היוזמה הזאת. אני סבור שהמכסימום לא יכול להיות שסאדאת יחזור למצרים עם הרגשה הישג ועם הרגשה שהדלת לא סגורה. זה יכול להיות שלב ביניים ראשוני. משאלתי שממשלת ישראל תעבד לעצמה את המטרה בקדימה ראשונה ושניה, אבל מטרות מאד קונקרטיות. אני לא יודע אם הצעד שנעשה הוא הסטורי או לא הסטורי, אבל הוא בוודאי משמעותי ודראמטי בהווה.

<u>ש. טולידאנו:</u> אני מציע שלא נסיים ב"איננו מסכימים", שלא בתוספת קלה ומחייבת שתיתן מקום לאפשרויות. למשל, במקרה של שלום נהיה מוכנים לפשרות אפשריות, וזאת מבלי להזכיר את המלה "פשרה". אסור לנו לגמור בפסוק "אנחנו לא מוכנים ויש על כך קונסנסוס לאומי".

דבר שני: אני עוקב אחר התגובות מן הצד השני. לדברים הנאמרים, שאיננו רוצים לתקוע טריז בין מדינות ערב יש השפעה עצומה. הרעיון של תקיעת טריז, היה ביטוי אומלל ביותר. אני רוצה גם להדגיש את חשיבות האספקט של הגישה האנושית והבלתי מתנשאת, של הגישה השווה. כך נהג ראש הממשלה ואני מבקש שכך נמשיך הלאה. זה ממש חשוב.

<u>י. רום:</u> עם כל ההתלהבות שיש לנו - ואני חושב שצריך לברך על הביקור הזה - עלינו לשמור ולזכור את החשיבות הגדולה של סיני ואת ערכו האסטראטגי לבטחון ישראל. אני מציע לא להתלהב יותר מדי ולא לשכוח את הפרספקטיבה שבה אנחנו עומדים. הייתי מבקש שנזכור כולנו להמשיך לפקוח עין. הייתי מדגיש את החזית המזרחית והצפונית במיוחד. לאור היחסים בין סאדאת לאסאד עלינו להיות ערים למה שנעשה בשטחים האלה.

גם אני חושב שצריך לתת דרך חיובית למשא ומתן ואפשר לעשות זאת על ידי הצעת הצעות לשיתוף פעולה, לפרוייקטים משותפים בשטח בינינו ובין המצרים. אפשר גם לדבר על תוכניות במפרץ סואץ ובסיני כעקרון שאנחנו הולכים לכיוון זה על מנת להמשיך במשא ומתן. אלה יכולים להיות הישגים שסאדאת יביא ולאו דווקא אותם הישגים שחלק מן החברים התכוונו אליהם.

הייתי מציע למשרד החוץ ולממשלה לדון על חידוש הקשרים עם מדינות העולם השלישי. לדעתי המצב הפוליטי כיום מאפשר זאת. ביקורו של סאדאת זו הזדמנות ~~לאxxxxx~~ למדינות נוספות באפריקה ובאסיה לחדש קשרים ונראה לי שזה הרגע הנכון לצאת לפעולה.

לשכת הפרוטוקולים
דף 8 מתוך 9 דפים
עותק 5 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

18.11.77

<u>היו"ר י. נבון:</u> יש דברים ששייכים להיום, יום ששי. את הדברים האלה תאמר ביום שני.

<u>י. רום:</u> אני חושב שאנחנו צריכים להעריך את אומץ ליבו, אומץ ליבו הפוליטי, של הנשיא סאדאת, אבל מצד שני אל לנו להגזים בזה. אסור לנו לוותר על דברים שהם חיוניים לישראל רק כדי לפצות את סאדאת על צעדו הפוליטי הזה.

<u>ש.י. גרוס:</u> 1) האם יש אפשרות להפגין רצון טוב על ידי כך שיכריזו על מתן אוטונומיה למוסדות הדתיים המקודשים על המוסלמים? האם זה לא יפגע בבטחון המדינה?

2) האם לכבוד בואו של סאדאת וכמחווה של רצון טוב אפשר לשחרר מספר מחבלים הנתונים למעצר מינהלי?

<u>א. לין:</u> הזכרת, אדוני ראש הממשלה, שכמה אנשים מן השטחים ביקשו להיות נוכחים וזה חשוב מאד. ערביי ישראל יראו עצמם מקופחים – וזו נקודה שהיינו עדים לה בכמה הזדמנויות – אם לא יימצא מביניהם מישהו שיפיש שותף בדרך זו או אחרת. אמנם אני מוסך בענין זה על ד"ר בן-אלישר, אבל לא שמענו על כך.

<u>היו"ר י. נבון:</u> אמרת, אדוני ראש הממשלה, שבבוקר יבקר סאדאת בכנסיית הקבר הקדוש. האם עלתה הצעה שיבקר גם בכותל, שהוא מקום קדוש גם למוסלמים?

לגבי הטריז: כשאתה מזכיר את האנלוגיה ההסטורית הישנה שהיינו, מצרים וישראל, בני ברית נגד אויב מצפון עשוי להשתמע – אם כי הכוונה בוודאי לא היתה כזאת – שמדובר בסוריה, כי סוריה בצפון.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> חשבתי על אשור.

<u>היו"ר י. נבון:</u> אני מציע לא לחזור על זה שהיינו בני-ברית נגד אויב בצפון, כי צפונה של ישראל כיום זו סוריה.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> טוב. מובן שהכוונה לא היתה לסוריה. כתוב: "מצפון תיפתח הרעה".

<u>היו"ר י. נבון:</u> אבל אין צורך לחזור על זה.

שר-החוץ דיין דיבר פעם בכנסת ואמר דברים מעין אלה: אילו הערבים היו רוצים בפתרון של חלוקה הייגו דנים בכך. האם אפשר להמליץ לחזור על המשפט הזה?

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> להמליץ אפשר.

<u>היו"ר י. נבון:</u> אני ממליץ איפוא לחזור על המשפט הזה.

לגבי הערבים שיבואו לפגישה: יש רגישויות רבות, אני בטוח שעוסקים בכך, אבל זה לא יכול להישאר נתון לכך שפלוני אלמוני ביקש לפגוש את סאדאת. אנחנו צריכים לחשוב מי חשוב ולהזמין אותו ביוזמתנו גם אם לא ביקש, וכוונתי לערבים מיהודה ושומרון ומעזה.

האם מתוכנן שבאיזה שהוא מעמד יוצא הציבור לרחוב ומקבל את נשיא מצרים? ואם תוכנן, האם יהיה זה ביום ראשון או שני? אני ממליץ שהציבור הירושלמי ייצא לרחוב בדרכו לכנסת או בבואו או בצאתו. רצוי שתהיה איזו שהיא הזדמנות שקהל יהודי או ערבי ירושלמי ייצא וינפנף בידיו.

לשכת הפרוטוקולים
דף 8 מתוך 9 דפים
עותק I מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון
18.11.77

-סודי-

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> יש לנו תוכנית לגבי ביקור זה: אנחנו רוצים שהוא יהיה פתח למשא ומתן ישיר למען חתימת חוזה שלום. אם אפשר יהיה להגיע לידי הסכם בירושלים, ייתכן שבקרוב נוכל לחתום. השאלה אם זה באמת אפשרי, ולא - צריך להמשיך. יש הרדיות. אולי יהיה ביקור בבירה המצרית ותהיה ג'נבה, אבל זו הכוונה ואני לא חושב שיכולה להיות תוכנית אחרת. אם אנחנו מדברים על עיסות ואיסות אני רוצה לומר ששעה זו של עיסות ואיסות יכולה להוכיח שמלבד רק"ח ואולי גם של"י אין סיעה בכנסת שמוכנה לקבל את שלוש התביעות הללו: נסיגה טוטאלית, הקמת מדינה פלשתינאית והכרה ב-פי.אל.או כנציג היחיד והלגיטימי של ערביי ארץ-ישראל, כפי שהחליטה ועדת ראבאט וועדת שרי החוץ. זה כאילו כולנו - וזה כולל גם את חבר-הכנסת תלמי - אומרים: לאו. סאדאת אומר: אנחנו מגישים לכם שלוש תביעות שתמורתן תקבלו שלום. ואנחנו אומרים: "נון-פוסיבל". האם זה אומר שאנחנו לא רוצים בשלום? שאנחנו משלימים אותו בבושת פנים? יש בינינו חברים שחושבים שלפעמים יש להודות שהם החיוב הגדול ביותר מבחינת עתידנו. האם מישהו יכול לומר שאם ניסוג לאותם קווים נשיג שלום אמת? או אולי נסכן את כל אוכלוסיית ישראל? איך אמר בז'זינסקי? - "מורטאל דיינג'ר". אנחנו נהיה ב-"מורטאל דיינג'ר". ההזדמנות החגיגית הזאת היא לא שעה טבה הממשלה הזאת תאמר לסאדאת או לעולם או לעצמנו שנוותר על שטחי יהודה ושומרון. יש מה חברים שחושבים שבזה הגאולה. אני לא מאמין בזה גם על פי השכל הישר. יש בזה משהו מן הדמגוגיה כשמנסים להוכיח כאילו מדיניות הליכוד מביאה לעיסות ואילו מדיניות המערך מביאה להישג, xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx כי המדיניות על פי דעת המערך היא התפשרותית ולא מקבלים דעה של נסיגה טוטאלית. על פי מדיניות זו לא יכולים להביא להישג. ענין זה של הסדר זמני או חלקי - יכול להיות שפרס ישמיע זאת על xxxxxx הבמה. זו זכותו, אבל לפי הכרתי זו טעות מוחלטת. מה ייצא מזה אם מדינה ערבית תהיה מוכנה להודיע על ביטול מצב הלוחמה? חוזה שלום הוא בעיקרו ביטול מצב המלחמה, והשאר - xxxxxxxxxx תוסיף. בשמחו של חוזה שלום הוא ביטול מצב המלחמה. אתה מצפה שסאדאת, על פי תביעותיו בסיני, יבטל את מצב המלחמה? אז לחתום על הסכם שלום? - לא זה ולא זה. שוחחתי פעם עם הית' ווילסון ווילסון אמר: מתי אי פעם התנהל משא ומתן מתוך זהות של הצדדים? תמיד היו חילוקי דעות. בסופו של דבר מה הדבר המתפכני שקרה? - שהוא בא לשוחח בלי לדווח, שאפשר לדבר בארבע עיניים ואפשר לדבר על דברים שהפומבי לא יפה להם בכלל. יש בעיות. יש גם בעיות באפריקה ולנו אין ענין שאפריקה תיפול בחלק של העולם החופשי. זוהי נקודה רצינית מאד וצריך להשיג שיתוף, הבנה, אם לא למעלה מזה. רבותי, לפעמים לא מסתכלים על המפה. תסתכלו, אנחנו במרכז העולם, לא בשוליו, גם מבחינה גיאוגרפית ומשהו מתרחש בעולם. הרוסים כמעט לוקחים את אתיופיה. היתה לנו היכולת לדעת בדיוק מה קורה שם. הם ויתרו על סומאלי, שהיא מדינה קטנה, אבל החליטו לקחת את אתיופיה ובאתיופיה יש מקורות הנילוס. דברים עצומים מתרחשים ואנחנו נוכל לגנן קצת על הקלידים של המסגנתר הזה.

לו ידעתי שלא תהיה הדלפה הייתי משיב לשאלה ביחס לעשרים וארבע השעות המסתוריות של דיין, אבל אני חרד מאד. נכון, היו לו מגעים - את זה אני יכול לומר - ומגעים חשובים, אבל חרד לי הלב.

<u>היו"ר י. נבון:</u> זה יכול לחכות.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> בבוא היוםxקיים את הבטחתי. מדוע הנביאים שלנו נקראו נביאי אמת? - הם לא קבעו שום תאריך אלא תמיד דיברו על אחרית הימים. בבוא היום אקיים את הבטחתי.

רבותי, זה מאורע חשוב ונעשה כמיטב יכולתנו. אתם לא יכולים להעלות על הדעת או לדרוש מאתנו לא לומר "לא" כדי למצוא חן בעיניו או בעיני העולם.

<u>ע. נוף:</u> מה שקורפו אמר הוא שונה.

לשכת הפרוטוקולים
דף 9 מתוך 9 דפים
עותק 5 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון 18.10.

-סודי-

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> שמעתי את מר קורפו. אני מבין שיש לך פירוש לדבריו ולי יש פירוש משלי.

אנחנו נעשה כל דבר שבעולם כדי שהאיש הזה ייצא "מבסוט" מירושלים, כל דבר שבעולם. כשאני אומר כל דבר שבעולם, פירוש הדבר - זולת דבר שאי אפשר לעשות. אני חושב שיש לנו סיכוי להצליח ולכן תנו את ה"צ'אנס". הרי כולנו נהיה בכנסת,xxxxxxxxxxxxxxxx נשמע ונשמיע. הוא ידבר ערבית ויהיה תרגום סימולטאני. ביקשתי שיהיה תרגום כזה כדי שנוכל לדעת מראש, כדי xxxשמע ואדע, אולי צריך להשיב על משהו במקום, והוא הדין כלפיו. ד"ר בן-אליסר, האם קיבלת ידיעה שיש לו נאום בכתב?

<u>א. בן-אליסר:</u> קיבלתי ידיעה שאין לו.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> אני מקווה שתהיה שיחה בארבע עיניים. להבטיח אינני יכול. יש בענין זה דברים מסויימים.

<u>מ. נסים:</u> זה מקובל.

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> אני בעד.

באי כוח של כל הסיעות צריכים להיות בלוד. אני מבקש להזכיר שהפגישות עם הסיעות תתקיימנה במשכן הכנסת.

עכשיו נעקוב אחרי המאורעות ובסך הכל אני חושב שהתוצאה תהיה טובה. אמריקה - אני יכול לומר - התקרבה אלינו היום עוד יותר. משום לב שאני לא נתתי לקרוא את עצמי לגינויים אישיים כלפי קרטר. נשאלתי ונלחצתי, אבל בשום פנים ואופן לא. היחס האישי הוא דבר שנחוץ לנו מאד. החלפנו עד היום 12 מכתבים אישיים בשלושה חודשים. אני לא בטוח אם נשיא צרפת החליף 12 אגרות עם נשיא ארצות-הברית- ובדרך כלל הגישה מאד לבבית. יש גם חילוקי דעות והיו אגרות עם חילוקי דעות רציניים מאד. תתגובות xxx בשיחה הטלפונית ובמברק ממש הגיעו לשיא של ידידות.

<u>י. בן-מאיר:</u> יתנו לזה פומבי?

<u>ראש-הממשלה מ. בגין:</u> בוודאי. זה דבר חשוב, כבר רכשנו משהו ויש עכשיו יחסים של ידידות עם ארצות-הברית.

אגב, הם רגישים מאד לגבי כל שמועה על כך שהם יוותרו על נייר העבודה או ישנו אותו. הם מיד מכחישים את זה. ב-14 באוקטובר קיבלתי מכתב אישי מן הנשיא שבו הוא כותב: אני מעביר את נייר העבודה לסאדאת, לאסאד ולחוסיין ואהיה אתך בקשר. עד היום איש לא העביר שום דבר, גם לא ה"מסיים דפרסמנס". הם יודעים מה אנחנו נדחה. אם יגידו - איש אש"ף, נדחה; אם יגידו-משלחת מאוחדת בלי חלוקה לוועדות בליטראליות, הם יודעים שלא נקבל זאת. הם לא דורשים. היום היחסים הם טובים. הייתם צריכים לראות את לואיס שגריר ארצות-הברית. הוא אמר: *I'm a happy postman.* שגריר של מעצמה גדולה חייב להיות גם דוור? באירופה יש התעוררות גדולה וחיובית כלפינו וגם זה סימני שאינני יודע כמה זמן יחזיק מעמד. עד עכשיו הענינים מתנהלים יפה וביום שלישי ייתכן שכבר נהיה בכנסת ונוכל לסכם, בערך.

<u>היו"ר י. נבון:</u> אני מאחל לך הצלחה, ולכולנו - שבת שלום.

(הישיבה ננעלה בשעה 14.10)